

Liedon liikenneturvallisuuksuunnitelma 2022

Loppuraportti 5/2022

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

RAMBOLL

ALKUSANAT

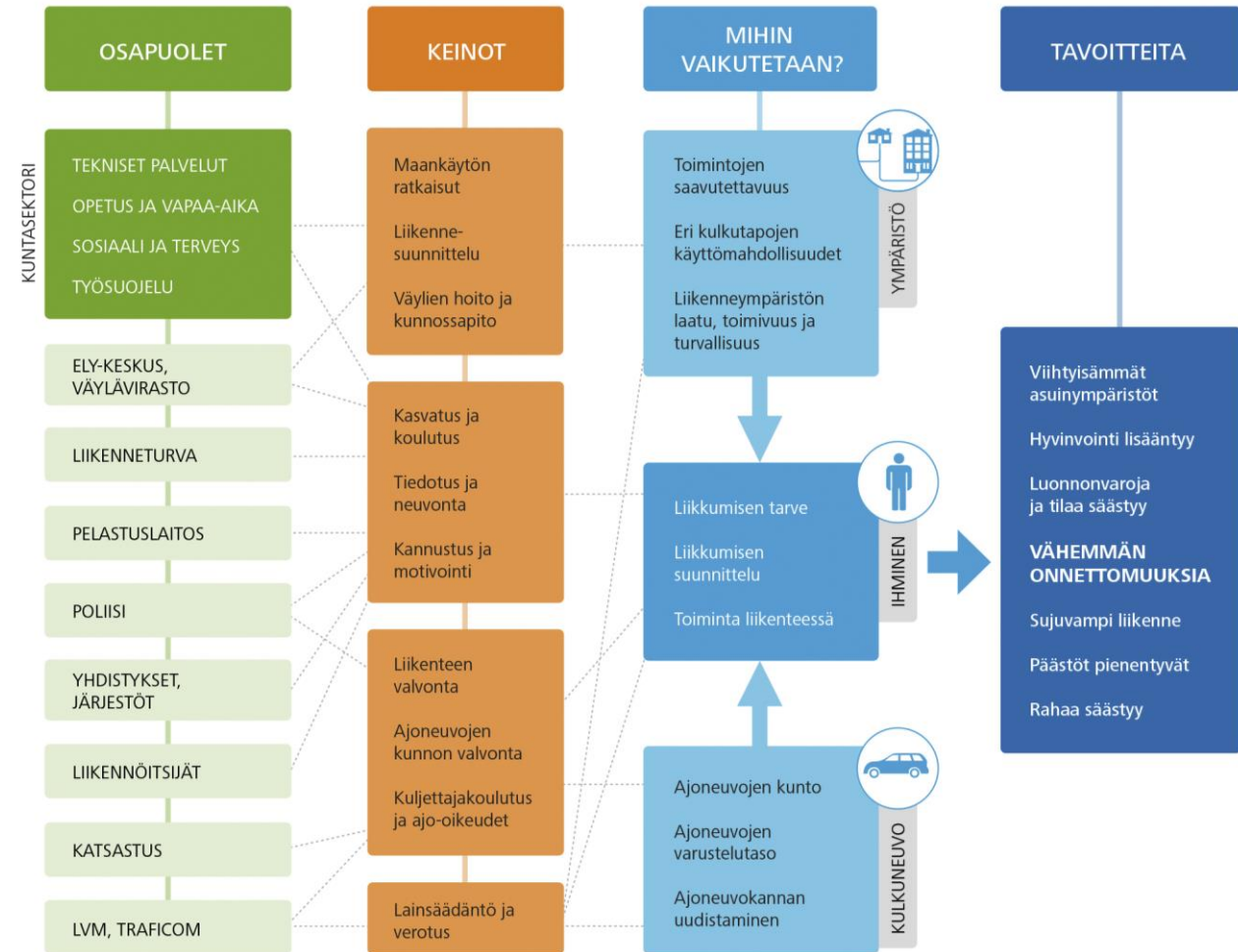
Liikenneturvallisuustyö on osa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Kunnan tehtävänä on tarjota kuntalaisille edellytykset tehdä vastuullisia ja turvallisia liikkumisvalintoja.

Työnantajana kunnat huolehtivat työntekijöidensä hyvinvoinnista ja turvallisuudesta; työmatkojen turvallisuudesta ja esimerkiksi ammatillisesta osaamisesta liikenneturvallisuuden huomioimisessa osana omaa arjen työtä.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella on tavoitteena, että jokaisella kunnalla on ajantasainen suunnitelma tai ohjelma liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Suunnitelman käytännön toteutuksesta, toimenpiteiden koordinoinnista ja seurannasta vastaavat kuntien poikkihallinnolliset liikenneturvallisuustyöryhmät.

Liedon kunnan liikenneturvallisuussuunnitelma on laadittu osana seudullista Turun ympäryskunnat kattavaa hanketta. Suunnitelmassa on kuvattu ne toimenpiteet, jotka luovat edellytykset liikenneturvallisuustilanteen jatkuvalla paranemiselle kohti kansallisia tavoitteita sekä kunnan liikenneturvallisuustyön tason nostamiselle.

Suunnittelutyön pääpaino on ollut lähivuosissa ja mahdollisimman konkreettisessa, kustannustehokkaassa ja realistisessa toimenpiteiden määrittelyssä. Toimenpiteiden suunnittelua tehtiin kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän tukemana sekä erillisissä teknisissä työpalavereissa. Konsulttina työstä vastasi Ramboll Finland Oy.

Kuva: Liikenneturvallisuustyön osapuolet ja keinovalikoima

LIKENNETURVALLISUUSLUPAUKSET 2022–2023

- ❖ Viestitään kuntalaisille ja kunnan työntekijöille ajankohtaisista liikenneturvallisuusaiheista ja liikennesäännöistä.
- ❖ Kiinnitetään huomiota ikäihmisten ajoterveyteen (esim. tiedotus ja tilaisuuden järjestäminen) sekä mainostetaan joukkoliikennettä vaihtoehtona autoilulle (Fölikaveritoiminnan mainostaminen).
- ❖ Nostetaan esille tarkkaamattomuus liikenteessä -teema eri kulkumuotojen osalta (mm. kävely, pyöräily, autoilu, mopoilu) esimerkiksi viestinnän tai tapahtumien avulla.
- ❖ Parannetaan mopoilun turvallisuutta esimerkiksi tiedottamalla ja järjestämällä turvalliseen mopoiluun liittyvää toimintaa kouluilla tai nuorisotyössä.
- ❖ Pyritään vaikuttamaan ajonopeuksiin kunnassa. Käsitellään nopeusnäyttötaulujen tuloksia liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa ja mietitään sopivia toimenpiteitä ja aiheeseen liittyvää kuntalaisviestintää.

LOPPURAPORTIN SISÄLTÖ

Nykytila

- [Liikenneturvallisuustilanne](#)
- [Koettu turvallisuus](#)
- [Liikenneturvallisuustyön nykytila](#)

Päämäärä

- [Visio, tavoitteet ja painopisteet](#)

Toimenpiteet

- [Perustyö kuntoon](#)
- [Turvalliset ja vastuulliset liikkumisvalinnat](#)
- [Turvallinen liikenneympäristö](#)

Vaikuttavuus

- [Arvioinnin reunaehdot](#)
- [Maanteiden toimenpiteiden vaikutus](#)
- [Kunnan liikenneturvallisuustyön tason nosto](#)
- [Toimintaympäristön haasteita](#)

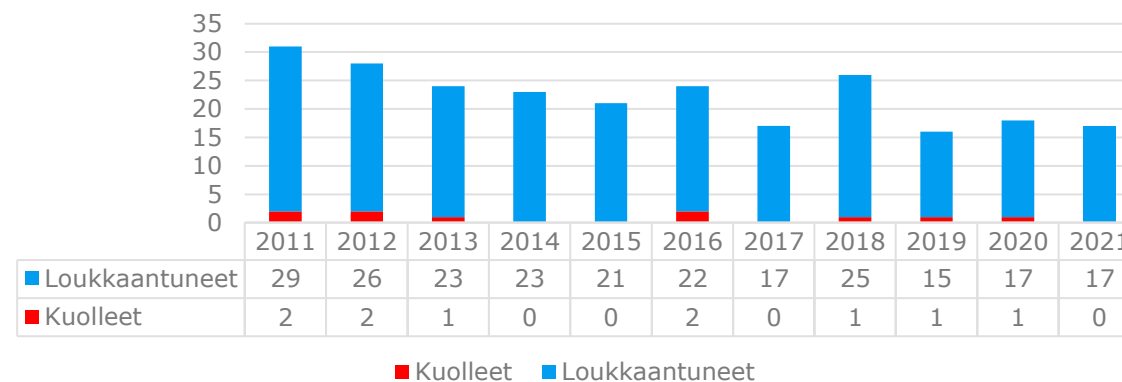
Erikseen raportoitu liiteaineisto

- A. Liikenneturvallisuustyön kehittämisen tukimateriaali
- B. Liikenneympäristön parantamisen toimenpidekartat ja -taulukot
- C. Onnettomuusanalyysit
- D. Asukaskyselyn tulokset
- E. Liikenneturvallisuustyön nykytila
- F. Nykytilakartat

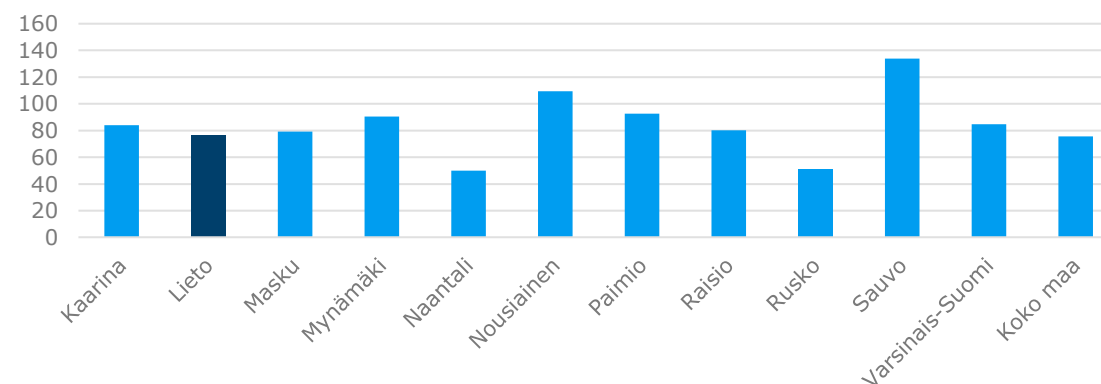
LIIKENNETURVALLISUUSTILANNE

- Liedon kunnan alueen tieliikenteessä tapahtuu vuosittain keskimäärin 15 henkilövahinko-onnettomuutta ja 30 omaisuusvahinko-onnettomuutta.
- Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä asukaslukuun suhteutettuna on alhaisempi kuin maakunnassa keskimäärin, mutta hieman korkeampi kuin koko maassa keskimäärin.
- Viimeisen kymmenen vuoden aikana alueen tieliikenteessä on menehtynyt kymmenen ihmistä, joista kaikki taajama-alueiden ulkopuolella tapahtuneissa onnettomuuksissa.
- Liedossa korostuu maakunnan ja koko maan keskiarvoon nähden moottoriajoneuvoilla liikkuneiden onnettomuudet. Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden osuus henkilövahingoista on varsin alhainen. Ikäryhmittäin tarkasteltuna korkein onnettomuusriski 15-17-vuotiailla ja 21-24-vuotiailla.
- Henkilövahinko-onnettomuuksista suurin osa (71 %) on tapahtunut taajama-alueiden ulkopuolella. Yleisimmät onnettomuusluokat ovat yksittäisonnettomuudet, peräänajo-onnettomuudet, kohtaamisonnettomuudet ja risteämisonnettomuudet.
- Liedon kunnan alueella tapahtuvista tieliikenteen onnettomuuksista aiheutuu yhteiskunnalle keskimäärin noin 6,3 milj.eur vuosittaiset kustannukset, joista kunnan osuus on noin 1,0–1,3 milj.eur/v (keskiarvo 2016-2020).
- Laajemmat onnettomuusanalyysit on esitetty liitteessä C.*

Liedon kunnan alueella tieliikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet
(Tilastokeskus, *2021 ennakkotieto)

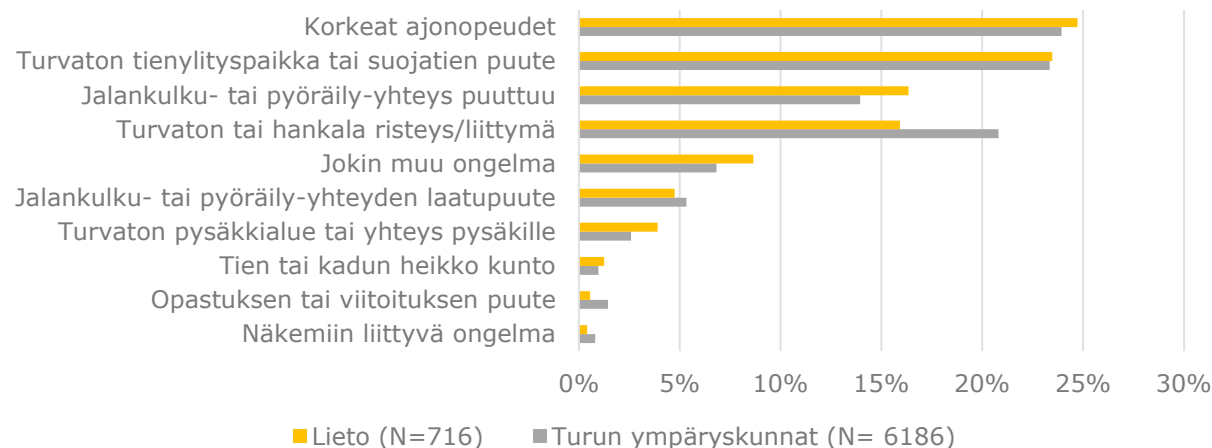
Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä 100 000 asukasta kohden
(Lähde: Tilastokeskus, keskiarvo 2016-2020)

KOETTU TURVALLISUUS

- Liedossa asukaskysely tuotti kartalle 806 vastausta, joista 716 kpl liittyi vaaranpaikkoihin tai muihin ongelmiin (taajamassa 81 %) ja 90 kpl tapahtuneisiin onnettomuuksiin tai läheltä piti - tilanteisiin (taajamassa 67 %).
- Liedossa huolta asukkaissa aiheuttavat erityisesti korkeat ajonopeudet (25 %) ja turvattomat tienylitykset tai suojatien puute (23 %).
- Taajama-alueilla suurimmaksi ongelmaksi koettiin turvattomat tienylitykset (27 %), taajamien ulkopuolella taas jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien puuttuminen (31 %) ja liian korkeat ajonopeudet (31 %).

Asukaskyselyn (2021) vastausten jakauma ongelma-alueittain

Eniten palautetta keräsivät seuraavat kohteet:

- Mt 12283 (Vintalantie), koko tie:** ylinopeudet, jalankulku- ja pyöräilyväylän puute, tien kapeus
- Mt 222 (Vanha Tampereentie), Pahkamäen koulun kohta:** turvaton suojatie (koulu vieressä), ylinopeudet
- Mt 12269 (Pahkalaukkaantie):** Metsäkukan kohdan mutka turvaton, ylinopeudet, jalankulku- ja pyöräilyväylän puute
- Mt 222 (Vanha Tampereentie), väli Asemanseutu-Sikilä:** jalankulku- ja pyöräilyväylän puute
- Sippaantie:** tien kapeus (erityisesti busseille), suojateiden puute, ylinopeudet
- Vt 10 / mt 12285 (Saukonojantie) liittymä:** alikulun puute

Kyselyn vastauksiin ja muihin kohteisiin voi tutustua tarkemmin erillisen liiteaineiston kautta (Liite D).

HAVAINTOJA LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN NYKYTILASTA

- Kunnassa toimii poikkihallinnollinen liikenneturvallisuustyöryhmä, joka tekee aktiivisesti työtä liikenneturvallisuuden parantamiseksi.
- Liikenneturvallisuustyöryhmän kokoonpano on erittäin kattava: mukana on mm. viranhaltijoita, luottamushenkilöitä sekä neuvostojen ja muiden sidosryhmien edustajia.
- Yhteistyötä tehdään paikallisten sidosryhmien, kuten Valonian, kanssa.
- Liikenneturvallisuustilanteen kehittymistä seurataan säännöllisesti.
- Kunnan työsuojeluvaltuutetut viestivät ajankohtaisista liikenneturvallisuusaiheista vuodenaikojen mukaan.
- Liikenneturvallisuusasioita aiotaan huomioida aiempaa kattavammin koulukyytien hankinnassa.
- Toimintaa voisi parantaa esimerkiksi kohdistamalla liikenneturvallisuustoimenpiteitä kunnan omalle henkilöstölle ja lisäämällä liikenneturvallisuuteen liittyvää tiedotusta kuntalaisille.

SEUDULLINEN VISIO, TAVOITTEET JA PAINOTUKSET

LIIKENNETURVALLISUUSVISIO

- ☐ Liikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.
- ☐ Liikkuminen koetaan turvalliseksi.
- ☐ Liikkumisvalinnat ovat ympäristöystävällisiä sekä terveyttä ja turvallisuutta edistäviä.

PÄÄTAVOITTEET

- ☐ Tieliikenteessä kuolleiden määrä Turun ympäryskuntien alueella vähenee jatkuvasti.
- ☐ Vuoteen 2030 mennessä Turun ympäryskuntien tieliikenteessä saavutetaan ensimmäisen kerran nollavuosi (ei yhtään kuollutta).
- ☐ Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä 100 000 asukasta kohden laskee alle koko maan keskiarvon.
- ☐ Kestävien kulkumuotojen osuus Turun seudun asukkaiden liikkumisessa kasvaa.

LIIKENNETURVALLISUUSTYÖN PAINOPISTEALUEET

- ☐ Nuorten liikenneturvallisuus paranee.
- ☐ Nopeusrajoituksia noudatetaan entistä paremmin.
- ☐ Päihdeonnettomuuksien määrä vähenee.
- ☐ Jalankulun ja pyöräilyn turvallisuus ja turvallisuuden tunne paranee.
- ☐ Risteysalueiden turvallisuus paranee.

Läpi leikkaavana teemana:

Keskeisten turvavarusteiden käyttöaste kasvaa (heijastin, pyörävalot, pyöräilykypärä, turvavyö, turvaistuin jne.).

JOHDANTO TOIMENPITEIDEN SUUNNITTELUUN

- Liikenneturvallisuussuunnitelma on kuvaus konkreettisista tavoitteista, toimenpiteistä ja toimintatavoista, joilla Liedon kunnan alueen ja kuntalaisten liikenneturvallisuutta parannetaan lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä.
- Toimenpiteiden suunnittelua ovat suunnanneet muun muassa
 - nykytila-analyysin esille nostamat haasteet ja kehittämistarpeet
 - liikenneturvallisuusvisio, tavoitteet ja painopistealueet
 - liikenneturvallisuustyötä koskevat tavoitteet (tavoitteena kuntien nosto tähtiluokkaan 4–5)
 - toimenpiteiden vaikuttavuus (kustannustehokkuus ja kytkentä painopistealueisiin)
- Suunnittelua varten muodostettiin suunnittelukehikko (linjaukset), joka kattaa liikenneturvallisuustyön keskeiset elementit: yhteistyön ja toimintamallit (perustyö), liikennekasvatuksen ja viestinnän sekä liikenneympäristön ratkaisut.
- Suunnittelutyön pääpaino on ollut lähivuosissa ja mahdollisimman konkreettisessa, kustannustehokkaassa ja realistisessa toimenpiteiden määrittelyssä.
- Toimenpiteiden suunnittelua on tehty Liedon kunnan liikenneturvallisuustyöryhmässä sekä erillisissä liikenneympäristöasioihin kohdentuneissa työpalaverissa.

Toimenpiteiden suunnittelu on jaettu seuraavien kolmen pääteeman alle:

Perustyö kuntoon

- Organisointi ja yhteistyö
- Viestintä
- Osaamisen varmistaminen
- Liikenneturvallisuustyön seuranta

Turvalliset ja vastuulliset liikkumisvalinnat

- Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä, toimintavinkkejä ja toimenpide-ehdotuksia eri toimialoille

Turvallinen liikenneympäristö

- Teknisen toimialan hyvät käytänteet turvallisen liikenneympäristön edistämisessä
- Liikenneympäristön parannustoimenpiteet vuosille 2022–2032

Toimenpiteisiin liittyvät myös Liitteet A ja B

PERUSTYÖ KUNTOON

PERUSTYÖ KUNTOON

- ☐ Liikenneturvallisuustyö on osa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.
- ☐ Liikenneturvallisuus huomioidaan kaikissa kunnan strategioissa ja suunnitelmissa.
- ☐ Liikenneturvallisuus näkyy eri toimialojen ja yksiköiden tavoitteissa, resursseissa ja toimintatavoissa.
- ☐ Liikenneturvallisuustyötä ohjaa poikkihallinnollinen liikenneturvallisuussuunnitelma/-ohjelma.
- ☐ Liikenneturvallisuustyö kattaa liikennekasvatuksen, koulutuksen, viestinnän ja turvallisen liikenneympäristön.
- ☐ Liikenneturvallisuustyötäideoi ja koordinoi monialainen liikenneturvallisuusryhmä.
- ☐ Kunta osallistuu aktiivisesti seudulliseen ja maakunnalliseen liikenneturvallisuustyöhön.
- ☐ Liikenneturvallisuustyötä ja -tilannetta seurataan vuosittain.
- ☐ Liikenneturvallisuustyön tuloksista raportoidaan säännöllisesti päätöksentekijöille.
- ☐ Liikenneturvallisuus huomioidaan kaikissa kunnan kuljetuspalveluiden hankinnoissa.

Toimenpidetarpeet ja kehitettävät toimintamallit

Organisointi ja yhteistyö

Viestintä

Osaamisen varmistaminen

Liikenneturvallisuustyön seuranta

ORGANISOINTI JA YHTEISTYÖ

Sitoutuminen

- Liikenneturvallisuussuunnitelma viedään teknisen lautakunnan kautta kunnanhallitukseen hyväksyttäväksi. (Vastuu: Tekninen toimi / liikenneturvallisuustyöryhmän puheenjohtaja)

Liikenneturvallisuustyö osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

- Esitellään valmistunutta liikenneturvallisuussuunnitelmaa kunnan hyvinvointityöryhmälle. (Vastuu: liikenneturvallisuustyöryhmän puheenjohtaja).
- Kytetään liikenneturvallisuustyön seuranta osaksi kunnan hyvinvointikertomusta/-suunnitelmaa. Sovitaan, mitä tietoja ja milloin toimitetaan. (Vastuu: Sovitaan liikenneturvallisuustyöryhmästä vastuhenkilö hoitamaan asiaa)

Liikenneturvallisuustyöryhmän toiminnan kehittäminen

- Tarkastetaan työryhmän kokoonpano ja kattavuus säännöllisesti. Nimetään tarvittaessa uusia henkilöitä ryhmään siten, että työryhmän toiminta tavoittaa eri hallintokunnat. (Vastuu: Liikenneturvallisuustyöryhmä)
- Ryhmä kokoontuu kahdesti vuodessa. (Vastuu ryhmän koollekutsumisesta: ryhmän puheenjohtaja)
- Kunta päättää, haluaako se osallistua liikenneturvallisuuskoordinaattorihankkeeseen vuosina 2022–2023. Tarjolla on asiantuntijatukea työryhmän toiminnalle. ELY-keskus osallistuu kustannuksiin. (Vastuu: Tekninen toimi)

LIEDON LIIKENNETURVALLISUUSTYÖRYHMÄ

Kunnan edustajat

- Mira Rekola, infrapalvelupäällikkö (pj.)
- Jussi Kuusinen, kunnossapitoinsinööri
- Anne Ahtiainen, toimialajohtaja, tekniset palvelut
- Marjo Yli-Alho-Virtanen, osastosihteeri
- Teemu Saarinen, nuorisotyöntekijä
- Reija Helenius, varhaiskasvatus
- Helinä Nuutinen, liikuntasihteeri
- Mika Närvi, liikuntasihteeri
- Tanja Jylhä-Ollila, toimistosihteeri, koulukuljetukset
- Heidi Leino, koulusihteeri, koulukuljetukset
- Anu Taipale, yhdyskuntainsinööri
- Annamari Seppäkoski, suunnitteluinsinööri
- Tuomo Hynynen, paikkatietosuunnittelija & Föli-yhdyshenkilö
- Pekka Teittinen, rehtori
- Tiina Ylinen, vanhus- ja hoivapalvelut
- Marjaana Tamminen, vapaa-aikasuunnittelija

Luottamushenkilöt ja neuvostot

- Kimmo Raininko
- Jari Soini
- Hanna Ilus
- Olivia Kvarnberg, nuorisovaltuusto
- Arja Niemelä, vanhus- ja vammaisneuvosto

Sidosryhmien edustus

- Jaakko Klang, Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Elias Ruutti, Liikenneturva
- Paula Väisänen, Valonia
- Mika Lankinen, Varsinais-Suomen pelastuslaitos
- Joni Saarimäki, Lounais-Suomen poliisilaitos

Työryhmän päätehtävät

- Seuraa kunnan liikenneturvallisuustilannetta eri liikkujaryhmät huomioiden.
- Edistää kunnan sisäistä sekä sidosryhmien välistä yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa.
- Ideoi konkreettisia ratkaisuja kestävän ja turvallisen liikkumisen haasteisiin.
- Jakaa vastuuta ja tehtäviä kunnan eri yksiköille ja paikallisille sidosryhmille.
- Varmistaa liikenneturvallisuustyön tavoitteiden toteutumisen eri yksiköissä.
- Edistää liikenneturvallisuuden näkyvyyttä kunnan strategioissa, suunnitelmissa ja viestinnässä.
- Tekee näkyväksi kunnan eri tahojen tekemän liikenneturvallisuustyön.

VIESTINTÄ

Kuntalaisille

- Tiedotetaan valmistuneesta liikenneturvallisuuksuunnitelmasta kunnan viestintäkanavissa. Lisätään kunnan kotisivuille Liikenneturvallisuus -osioon tietoa suunnitelmasta.
- Kunnan viestintä hyödyntää Liikenneturvan asiakas- ja uutiskirjeitä kuntalaistiedotuksessa. Uutisaiheita poimitaan mahdollisesti myös liikenneturvallisuuksuustyöryhmän kokouksista.
- Paikallisista tapahtumista ja tempauksista sekä liikenneturvallisuuksustilanteesta pyritään saamaan kirjoituksia paikallismedioihin/kunnan viestintään.
- Hyödynnetään liikenneturvallisuuksuustyön vuosikatsausta tiedottamisessa.

Kunnan työntekijöille

- Tiedotetaan valmistuneesta liikenneturvallisuuksuunnitelmasta kunnan sisäisissä viestintäkanavissa.
- Tiedotetaan ajankohtaisista liikenneturvallisuusaiheista henkilöstölle. Hyödynnetään esimerkiksi Liikenneturvan maksuttomia materiaaleja.

Päättäjille

- Keväällä 2022 valmistuva liikenneturvallisuuksuunnitelma viedään teknisen lautakunnan kautta kunnanhallitukseen hyväksyttäväksi vuoden 2022 aikana.
- Liikenneturvallisuuksuustyön vuosikatsaus lähetetään vuosittain tiedoksi lautakuntiin ja kunnanhallitukseen.

OSAAMISEN VARMISTAMINEN

Materiaalit (yksiköiden esihenkilöt tarkistavat tarpeet vuosittain)

- Varmistetaan, että eri yksiköillä on käytössään liikenneturvallisuustyötä tukevaa materiaalia. Tarkistetaan vuosittain, että käytössä on uusimmat versiot.
- Tehdään tutuksi Liikenneturvan valmiita maksuttomia (sähköisiä ja painettuja) materiaaleja kunnan eri yksiköille. Esimerkiksi esittely liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksissa ja yksikköjen sisäisissä kokouksissa.
- Hyödynnetään liikenneturvallisuusaiheisen toiminnan ja viestinnän suunnittelussa liikenneturvallisuustyön vuosikelloa (Liite A).

Koulutukset (yksiköiden esihenkilöt tarkistavat tarpeet 1–2 vuoden välein + uusien henkilöiden aloittaessa)

- Varmistetaan, että eri henkilöstöryhmillä on mahdollisuus saada liikenneturvallisuusaiheista koulutusta tai perehdytystä säännöllisesti. Hyödynnetään esimerkiksi Liikenneturvan maksuttomia koulutuksia.

Liikenneturvallisuus kuljetuksissa (kuljetuksista vastaavat tarkistavat)

- Kaikissa kunnan hankkimissa kuljetuspalveluissa huomioidaan liikenneturvallisuuteen liittyvät näkökulmat esimerkiksi kilpailutuksessa. Hyödynnetään kilpailutuksen apuna tämän ohjelman liitteessä A esitettyä tarkistuslistaa sekä [Työkaluja kuntien liikenneturvallisuustyön tekijöille](#) -oppaan aineistoa.

LIKENNETURVALLISUUSTYÖN SEURANTA

Seuranta (ks. Liite A)

- Kerätään vuosittain kuntakohtaiset tilastot tieliikenteen onnettomuuksista ja arvioidaan liikenneturvallisuussuunnitelman seudullisten tavoitteiden toteutumista.
- Kirjataan ylös työryhmän toiminta (kokousten määrä, osallistumisaktiivisuus, toimintatapojen muutokset).
- Listataan vuosittain eri hallintokuntien ja sidosryhmien liikennekasvatustyön ja viestinnän toimet (tapahtumat, kampanjat, koulutukset, viestintä tms.).
- Arvioidaan vuoden/kahden vuoden välein, mille tasolle kunta asettuu *Viiden tähden liikenneturvallinen kunta* -mallissa (kyselyn kysymykset käydään läpi liikenneturvallisuustyöryhmässä).
- Liikenneympäristön parannustoimenpiteiden toteutumisesta pidetään kerran vuodessa tilannekatsaus (Teams) yhteistyössä kunnan teknisten palvelujen ja ELY-keskuksen kanssa.

Vuosikatsaus (ks. Liite A)

- Laaditaan vuosittain katsaus kunnan liikenneturvallisuustilanteesta ja -työstä sekä arvio tavoitteiden toteutumisesta
- Vuosikatsaus julkaistaan keväisin (kun edellisvuoden tilastot saatavilla) kunnan www-sivuilla sekä toimitetaan tiedoksi lautakuntiin ja kunnanvaltuustolle, kunnan työntekijöille ja kuntalaisille.
- Erillisen vuosikatsauksen lisäksi liikenneonnettomuuksista ja liikenneturvallisuustyöstä (toteutunut toiminta) kannattaa viestiä osana kunnan hyvinvointikertomusta/-suunnitelmaa.

TURVALLISET JA VASTUULLISET LIIKKUMISVALINNAT

TURVALLISET JA VASTUULLISET LIIKKUMISVALINNAT

- ❑ Elinikäisellä liikennekasvatuksella kuntalaisille luodaan perusvalmiudet huolehtia omasta ja muiden turvallisuudesta sekä tehdä vastuullisia liikkumisvalintoja.
- ❑ Säännöllisellä viestinnällä ja kampanjoinnilla ylläpidetään kuntalaisten tietämystä liikenneturvallisuusasioista sekä tuetaan ihmisten myönteistä suhtautumista liikenneturvallisuuteen.
- ❑ Eri ikä- ja liikkujaryhmien parissa työskentelevän henkilökunnan osaamisesta ja motivaatioista liikennekasvatus- ja tiedotustyössä huolehditaan säännöllisin koulutuksin ja tietoisuuden.
- ❑ Kunnan työntekijöille suunnatuilla koulutuksilla ja tietoisuudella varmistetaan turvalliset työmatkat ja työliikenne sekä kannustetaan hyvinvoinnin kannalta kestäviin kulkutapavalintoihin.

Työkalupakki: Liikenneturvallisuustyön kehittäminen eri toimialoilla

Neuvola

Varhaiskasvatus

Koulu-/opiskeluterveydenhuolto

Perusopetus

Toisen asteen oppilaitokset

Nuorisotyö

Liikunta-/vapaa-ajan palvelut

Työikäiset

Vanhus- ja vammaispalvelut

NEUVOLA

”Neuvolat voivat tukea perheitä lasten turvallisessa kuljettamisessa ja lasten liikennetaitojen kehittämisessä.”

Liikenneturvallisuuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022- 2023
Lasta odottavalle perheelle annetaan Liikenneturvan Lapsi autossa (Barn i bil) -esite. Lapsen turvallisesta kuljettamisesta keskustellaan myös neuvolakäynneillä lapsen synnyttyä.	-	-
Neuvolan tiloissa on esillä Liikenneturvan Turvakaukalo-, Turvaistuin-, sekä Turvavyöistuin -julisteita sekä Turvaistuinsuositus-esitteitä.	-	-
Neuvolan 4-vuotistarkastuksen yhteydessä vanhemmille annetaan Lapsi liikenteessä -opas ja lapselle puuhatehtäväkirja, joita voi tilata Liikenneturvalta.	-	-
Huoltajien kanssa keskustellaan liikenneturvallisuusasioista neuvolakäynneillä. (Eryteisesti keväällä ja kesällä huomioidaan potkupyöräily/pyöräily ja potkulaudat sekä puhutaan kypärän käytöstä.)	-	-
Syksyisin huoltajien kanssa puhutaan heijastimen käytöstä. Neuvolan tiloissa jaetaan heijastinopaskortteja ja laitetaan esille aiheeseen liittyviä julisteita.	-	-
Neuvolahenkilöstölle tarjotaan säännöllisesti liikennekasvatukseen liittyvää perehdytystä tai koulutusta.	-	-

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja eri-ikäisten liikenneturvallisuuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia mm. neuvolatyöntekijöille, varhaiskasvattajille ja opettajille.

VARHAISKASVATUS

”Varhaiskasvatus auttaa luomaan pohjan turvallisille liikkumisvalinnoille, joista on hyötyä lapsen kasvaessa.”

Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022-2023
Liikennekasvatus toteutuu osana päivittäistä toimintaa: Turvalliseen liikkumiseen liittyviä sääntöjä ja tapoja harjoitellaan leikkien, pelien ja laulujen avulla. Liikutaan yhdessä turvallisesti päiväkodin ulkopuolella lähiympäristössä ja retkillä.	X	-
Hyödynnetään aktiivisesti Liikenneturvan alle kouluikäisille lapsille suunnattuja materiaaleja liikennekasvatustyössä.	X	-
Lapset ja aikuiset käyttävät heijastinliivejä aina, kun liikutaan päiväkodin ulkopuolella. Tutustutaan lähiympäristöön.	X	-
Lapset ja aikuiset käyttävät aina pyöräilykypärää pyöräillessä tai potkulautaillessa.	-	-
Vuodenajat huomioidaan liikenneasioiden käsittelyssä: Keväällä käsitellään esimerkiksi pyöräilyä ja potkulautailua ja syksyllä pimeässä näkymistä (heijastimet, pyöränvalot).	-	-
Tuleville eskareille järjestetään keväisin fillaritaito-päivät, joissa harjoitellaan pyörällä ajamista ja kiinnitetään huomiota liikennesääntöihin ja liikenneturvallisuuteen.	X	-
Huoltajien kanssa keskustellaan liikenneturvallisuusasioista huoltajatapaamisissa ja arjen kohtaamisissa. Päiväkotien vanhempainilloissa käsitellään liikenneturvallisuuteen liittyviä aiheita, kuten lasten turvallista kuljettamista.	X	-
Varmistetaan, että päiväkotien saattoliikennejärjestelyt ovat turvallisia eri kulkumuodoille. Tiedotetaan huoltajille lapsen turvallisesta kuljettamisesta ja saattamisesta päiväkotiin.	-	-
Varhaiskasvatushenkilöstölle tarjotaan säännöllisesti liikennekasvatukseen liittyvää perehdytystä tai koulutusta. Esimerkiksi Liikenneturvan verkkokurssista (www.liikenneturva.fi/vaka) saa ladattavia materiaaleja ja toimintavinkkejä.	-	X
Päivitettävään varhaiskasvatussuunnitelmaan lisätään liikenneturvallisuusasioita.	-	X

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja eri-ikäisten liikenneturvallisuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia mm. neuvolatyöntekijöille, varhaiskasvattajille ja opettajille.

KOULU-/ OPISKELUTERVEYDENHUOLTO

”Terveystenhoitajat voivat auttaa lapsia ja nuoria tekemään vastuullisia valintoja liikenteessä.”

Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022- 2023
Tulevan ekaluokkalaisten terveystarkastuksessa jaetaan Liikenneturvan Turvallisesti koulutielle -esite huoltajille. Keskustellaan, miten lapsi aikoo kulkea koulumatkansa ja mitä asioita kannattaa harjoitella yhdessä.	-	-
Alakoululaisten määräaikaissä terveystarkastuksissa keskustellaan oppilaan kanssa liikenneaiheista, kuten koulumatkan kulkemisesta, kypärän ja heijastimen käytöstä sekä kännykän käytöstä liikenteessä.	-	-
Yläkoululaisten määräaikaissä tarkastuksissa (esim. laajassa terveystarkastuksessa 8. lk.) puhutaan muun muassa päihteiden käytöstä ja liikenteestä sekä turvallisesta mopoilusta.	-	-
Liikenneturvallisuusasiat otetaan esille kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastuksissa.	-	-
Terveystenhoitajille tarjotaan säännöllisesti liikennekasvatukseen liittyvää perehdytystä tai koulutusta.	-	-

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja eri-ikäisten liikenneturvallisuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia mm. neuvolatyöntekijöille, varhaiskasvattajille ja opettajille.

PERUSKOULU 1/2

”Liikennekasvatus toteutuu opetussuunnitelman mukaisesti (suositus vähintään 4 tuntia/luokka-aste/vuosi)”.

Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022-2023
Liikenneturvallisuusasioita on kirjattuna koulun turvallisuussuunnitelmassa, turvakansiossa, järjestyssäännöissä tms.	X	-
Liikenneasioita käsitellään opetussuunnitelman mukaisesti osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Liikenneasioita käsitellään myös sopivilla oppitunneilla (esim. ympäristöoppi, terveystieto, matematiikan ja fysiikan laskut jne.).	X	-
Oppilaiden turvavarusteiden käyttöä ja muuta liikennekäyttäytymistä seurataan ja siihen puututaan tarvittaessa.	X	X
Koulureittien ja koulujen lähiympäristön vaaranpaikkoja kartoitetaan säännöllisesti.	X	X
Saattoliikenteen pelisäännöistä sovitaan huoltajien kanssa ja huoltajia tiedotetaan aiheesta lukuvuoden aikana säännöllisesti. (Tarkastellaan saattoliikennejärjestelyjä yhteistyössä tilapalvelujen ja teknisten palvelujen kanssa.)	X	-
Huoltajien kanssa keskustellaan liikenneturvallisuusasioista vanhempainilloissa ja huoltajatapaamisissa. Huoltajille jaetaan tai linkataan liikennekasvatusta tukevaa materiaalia, kuten Liikenneturvan aineistoja.	X	-
Opettajille tarjotaan säännöllisesti liikennekasvatukseen liittyvää perehdytystä tai koulutusta.	X	-
Järjestetään 1.-luokkalaisten suunnattu pyöräilyviikko sekä huoltajille ja oppilaille suunnattu iltatapahtuma.	X	-
Tulevien 1.-luokkalaisten huoltajille pidettävässä tilaisuudessa jaetaan tietoa turvallisesta liikkumisesta (Liikenneturvan kirje uusien ekaluokkalaisten vanhemmille).	X	-

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja eri-ikäisten liikenneturvallisuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia mm. neuvolatyöntekijöille, varhaiskasvattajille ja opettajille.

PERUSKOULU 2/2

”Liikennekasvatus toteutuu opetussuunnitelman mukaisesti (suositus vähintään 4 tuntia/luokka-aste/vuosi)”.

Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022- 2023
Osallistutaan valtakunnallisiin teemapäiviin (Pyöräilyviikko, Liikenneturvallisuusviikko, Heijastinpäivä) eri luokka-asteilla.	X	-
Hyödynnetään Valonian Kestävää menoa -sähköistä aineistoa 3.–6.luokilla.	-	-
Otetaan käyttöön Liikenneturvan Filla&Rilla digitaalinen oppimisympäristö turvallisen pyöräilyn oppimiseen 3.–6.-luokkalaisille (aineisto saatavissa myös ruotsiksi).	-	-
Hyödynnetään Liikenneturvan virtuaalisia kouluvierailuja (https://www.liikenneturva.fi/opetusmateriaalit/liikenneturvan-virtuaalinen-kouluvierailu) yläkouluille.	-	-

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja eri-ikäisten liikenneturvallisuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia mm. neuvolatyöntekijöille, varhaiskasvattajille ja opettajille.

TOISEN ASTEEN OPPILAITOKSET

”Ikäryhmittäin tarkasteltuna nuorille sattuu eniten henkilövahinkoja liikenteessä. Liikenneturvallisuusaiheiden käsittely lukiossa ja toisella asteella on olennainen jatko perusopetuksen liikennekasvatukselle.”

Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022-2023
Osallistutaan valtakunnallisiin teemapäiviin (Pyöräilyviikko ja Heijastinpäivä) ainakin viestimällä ajankohtaisista liikenneturvallisuusaiheista.	-	-
Hyödynnetään Liikenneturvan materiaaleja liikenneturvallisuusaiheiden (esim. ennakointi, tarkkaavaisuus, asenteet) käsittelyssä. Tarjolla on myös digitaalisia aineistoja.	-	-
Liikenneturvallisuusasioista keskustellaan huoltajatapaamisissa. Huoltajille lähetetään aiheeseen liittyvää Wilma-viestintää.	X	-
Järjestetään vuosittain yleisesti turvallisuuteen tai hyvinvointiin liittyviä tapahtumia, joissa on mukana asiantuntijavierailuja (esim. Liikenneturva, poliisi, pelastuslaitos tms.).	-	-
Toisen asteen ammatillisiin oppilaitoksiin on mahdollista tilata Liikenneturvan ”Pakopeli liikenneturvallisuudesta”.	-	-
Henkilökunnalle tarjotaan säännöllisesti liikennekasvatukseen liittyvää perehdytystä tai koulutusta.	-	-

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja eri-ikäisten liikenneturvallisuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia mm. opettajille ja nuorisotyöntekijöille.

NUORISOTYÖ

”Kyky toimia liikenteessä turvallisesti ja muut huomioiden linkittyy nuoren kasvussa moniin nuorisotyössä esillä oleviin teemoihin.”

Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022-2023
Liikenneturvallisuusasioita käsitellään päivittäin nuorten kanssa nuorisotyön arjessa (nuorisotiloilla, kouluyhteistyön osana, muissa kohtaamisissa jne.).	X	-
Hyödynnetään Liikenneturvan materiaaleja liikenneturvallisuusaiheiden (esim. mopoilu, päihteet, asenteet) käsittelyssä. Tarjolla on myös digitaalisia aineistoja, kuten Heijastin-demo .	X	-
Nuorisotyössä hyödynnetään erilaisia somekanavia, kun viestitään ajankohtaisista liikenneturvallisuusaiheista. Esimerkiksi Liikenneturvaa voi pyytää mukaan mm. Insta liveen tekemiseen.	-	-
Osana muita tapahtumia tai tempauksia käsitellään myös liikenneturvallisuusaiheita. Osallistetaan nuoria toiminnan suunnitteluun (esim. nuokkarilla kävijöitä, nuorisovaltuustolaisia, oppilaskuntia).	X	-
Huoltajia tuetaan liikennekasvatustyössä (aiheina esimerkiksi mopon virittäminen ja päihdeasiat).	X	-
Laaditaan mopoilijoiden huoltajille suunnattu kirje, jossa korostetaan aikuisten vastuuta turvallisen mopoilun mahdollistajina.	-	-
Nuorisotyöntekijät (ja esim. harrastusryhmien ohjaajat) osallistuvat Liikenneturvan nuorisotyöntekijöille suunnattuun verkkokoulutukseen. Vuonna 2022 koulutuksia järjestetään ainakin 10.5.2022 sekä syksyllä 2022. Nuorisotyöntekijöille tarjotaan säännöllisesti liikennekasvatukseen liittyvää perehdytystä tai koulutusta.	-	X

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja eri-ikäisten liikenneturvallisuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia mm. opettajille ja nuorisotyöntekijöille.

LIIKUNTA JA VAPAA-AIKA

”Kestävä liikkuminen ja liikenneturvallisuus kytkeytyvät usein toisiinsa.”

Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022- 2023
Mainostetaan kuntalaisille ja kunnan työntekijöille kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen liittyviä valtakunnallisia kampanjoita ja haastekilpailuja (esim. Kilometrikisa, Kävelykilometrikisa, Talvikilometrikisa, Varsinais-Suomen haastepyöräily).	X	-
Järjestetään kaikille avoimia kävelyn ja pyöräilyn kannustavia tapahtumia ja tempauksia (esim. pyöräilysuunnistus, teemareitit kävelen).	X	-
Arkiliikunnasta ja viisaasta liikkumisesta (kävely, pyöräily, kimpakyydit, joukkoliikenne) kertovaa tiedotusta on esillä esimerkiksi kunnan toimipaikoissa ja kotisivuilla.	X	-
Liikunta- ja urheiluseuroja tiedotetaan harrastusmatkojen turvallisuusasioista. Hyödynnetään Liikenneturvan Turvallisesti harrastuksiin -aineistoa.	-	-

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja eri-ikäisten liikenneturvallisuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia mm. opettajille ja nuorisotyöntekijöille.

TYÖIKÄISET

”Vastuullisena työnantajana kunnan tulee huolehtia esimerkiksi työntekijöidensä hyvinvoinnista ja työmatkojen turvallisuudesta.”

Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022-2023
Viestitään ajankohtaisista liikenneturvallisuusaiheista kunnan intranetissä, www-sivuilla ja sosiaalisen median kanavissa. Annetaan juttuvinkkejä paikallismediaan. Liikennesääntöjen osalta voi hyödyntää esimerkiksi Liikenneturvan Jalan ja pyörällä -opasta.	-	X
Hyödynnetään Liikenneturvan materiaaleja ja uutiskirjeitä (esim. sähköistä Työmatkaliikenteen asiakaskirjettä) kunnan sisäisessä viestinnässä.	-	X
Tiedotetaan valtakunnallisista kampanjoista ja mahdollisuuksien mukaan osallistutaan niihin: Pyörällä töihin -päivä, Heijastinpäivä 1.10., Liikkujan viikko, Tapaturmapäivät jne.	-	X
Kunnan työsuojelu seuraa työ- ja työasiamatkoilla tapahtuneita tapaturmia ja pyrkii aktiivisesti ennaltaehkäisemään niitä (tavoitteena nolla tapaturmaa).	X	-
Kunnan työsuojeluvaltuutetut viestittävät ajankohtaisista liikenneturvallisuusaiheista (mm. pimeällä liikkuminen, liukkaat kelit, heijastimet, eläinonnettomuuksien välttäminen) henkilöstölle.	X	-
Kunnalla on lainattavia polkupyöriä, joita voi käyttää työasiointimatkoilla työpäivän aikana. Mainostetaan niitä kunnan intranetissä työntekijöille.	X	-
Selvitetään ja edistetään työsuohdepyörien käyttöönottomahdollisuuksia kunnassa.	X	-
Kunta kannustaa työntekijöitä turvavarusteiden käyttöön esimerkiksi erilaisten kilpailujen ja haasteiden kautta.	-	-

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja (esim. [Autoillen](#) ja [Sähköisellä liikkumisvälineellä](#) -oppaita) myös työikäisten liikenneturvallisuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia eri aiheista.

VANHUS- JA VAMMAISPALVELUT

”Mahdollisuus turvalliseen liikkumiseen auttaa ylläpitämään toimintakykyä myös ikääntyessä.”

Liikenneturvallisuustyön nykyisiä käytäntöjä ja toimintavinkkejä	Käytössä (X)	Edistetään 2022-2023
Tiedotetaan iäkkäille ja heidän omaisilleen ikääntymisen vaikutuksista liikkumisen turvallisuuteen. Hyödynnetään esimerkiksi Liikenneturvan ”Puhutaan ajoterveydestä – verkkoaineisto kuljettajan läheisille” -aineistoa. Mainostetaan asiaa eläkeläisyhdistyksille ja pyydetään Liikenneturvaa puhumaan aiheesta.	-	X
Kuntaan on perustettu esteettömyystyöryhmä edistämään esteettömyysasioita.	X	-
Laaditaan tarvittaessa esteettömyys- tai vaaranpaikkakartoitus yhteistyössä teknisten palvelujen sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen kanssa.	-	-
Järjestetään iäkkäille suunnattuja liikenneturvallisuustapahtumia-/teematilaisuuksia tai otetaan aihe esille osana muuta tapahtumaa tai tilaisuutta (kun koronatilanne helpottaa).	-	X
Liikenneturvallisuutta käsitellään vanhus- ja vammaisneuvostoissa tai ikäihmisten tapahtumissa.	-	X
Liedon Kisällikellarissa on mahdollisuus nastoittaa kenkensä.	X	-
Kohteesta toiseen liikkuvalla kunnan/sotepalvelujen henkilöstölle jaetaan turvavarusteita, kuten kenkien liukuesteitä.	-	-
Vanhus- ja vammaispalveluissa työskenteleville tarjotaan säännöllisesti liikennekasvatukseen liittyvää perehdytystä tai koulutusta.	-	-
Markkinoidaan Liikenneturvan Liikenneluotsi-uutiskirjeen tilausmahdollisuutta vanhus- ja vammaisneuvostoille.	-	X
Mainostetaan Fölikaveri-toimintaa muun muassa vanhusneuvostolle ja seniorijärjestöille. Toiminnan tavoitteena on tuoda varmuutta bussilla kulkemiseen.	-	X

Tiesitkö, että Liikenneturvalta voi tilata maksuttomia materiaaleja (esim. [Autoillen](#) ja [Sähköisellä liikkumisvälineellä](#) -oppaita) liikenneturvallisuustyön tueksi? Lisäksi Liikenneturva järjestää maksuttomia koulutuksia eri aiheista.

TURVALLINEN LIIKENNEYMPÄRISTÖ

C. TURVALLINEN LIIKENNEYMPÄRISTÖ

- ❑ Eri kulkumuotojen kannalta turvalliset ja toimivat ratkaisut varmistetaan jo kaavoituksessa ja palveluverkkosuunnitelmissa sekä tie- ja katusuunnitelmissa.
- ❑ Suunnitelmien auditointimenettelyjä kehitetään liikenneturvallisuuden ja erityisesti kävelyn ja pyöräilyn edistämisen/turvallisuuden näkökulmasta.
- ❑ Liikenneympäristön ratkaisut ovat esteettömiä sekä ohjaavat turvalliseen ja sääntöjen mukaiseen käyttäytymiseen kulkutavasta riippumatta.
- ❑ Jalankulun ja pyöräliikenteen turvallisuus ja kulkutavan valinnan houkuttelevuus priorisoidaan taajama-alueiden liikennejärjestelyissä.

Teknisen toimialan rooli liikenneturvallisuustyössä:

- Huolehtii asemakaavoitetun alueen liikenne- ja katusuunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, usein myös ulkoilualueiden hoidosta
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen väylien hoidossa ja tilapäisissä / työnaikaisissa liikennejärjestelyissä (kadut)
- Henkilöstön osaamisen ylläpito liikennesuunnitteluun, rakennuttamiseen ja ylläpitoon liittyvissä tehtävissä sekä työturvallisuuteen liittyen
- Tie- ja katusuunnitelmien sekä kaavojen ja muiden maankäytön suunnitelmien liikenneturvallisuusauditointi (tai tämän edellyttäminen konsulteilta)
- Yhteistyö kunnan eri hallintokuntien kanssa ja asiantuntija-avun tarjoaminen liikenneympäristön turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä

Käytännönläheisiä esimerkkejä teknisen toimialan osallistumismahdollisuuksista liikennekasvatustyöhön:

- Aktiivinen osallistuminen liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksiin; ajankohtaiset hankkeet ja suunnitelmat, omat havainnot, kuntalaisten palautteet jne.
- Esteettömyyskartoitukset/-kävelyt, turvallisuuskävelyt, kriittiset pyöräretket
- Nopeusnäyttötaulujen käyttö, vilkkusuojatiet tai muut suojatien varoituslaitteet
- Hiekoitushiekan jakaminen kuntalaisille
- Turvallisten koulureittien kartoittaminen ja suositusreittien merkitseminen koulujen alkaessa
- Lapsi liikenteessä -kylttien sijoittaminen koulun lähistölle koulujen alkamisviikolla (väliaikainen muistutus)
- Raskaisiin ajoneuvoihin (kunnan työkoneisiin) liittyvät katvealueinfot koululaisille

LIEDON TOIMENPIDE-ESITYKSET 1/2

- Liedon liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetään yhteensä 40 parannuskohdetta, joihin esitetään yhteensä 58 yksittäistä toimenpidettä. Toimenpiteistä valtaosa kytkeytyy ajonopeuksien rauhoittamiseen, tienylitysten turvallisuuden parantamiseen ja risteysturvallisuuden parantamiseen.
- Toimenpide-ehdotusten kokonaiskustannusarvio on noin 4,3 miljoonaa euroa (osa kustannuksista tarkentuu vasta jatkosuunnittelussa).
- Toimenpiteet on jaettu kolmeen kiireellisyysluokkaan:
 - Kiireellisyysluokka 1: v. 2022-2024 (29 toimenpidettä, 142 400 euroa)
 - Kiireellisyysluokka 2: v. 2025-2028 (13 toimenpidettä, 142 900 euroa)
 - Kiireellisyysluokka 3: v. 2029-2032 (16 toimenpidettä, 3 970 000 euroa).
- Toimenpiteet on raportoitu erillisessä liitteessä (Liite B) (toimenpidetaulukot + kartat). Kärkikohteita on listattu seuraavalla kalvolla.

Kunnille hyödyllisiä ja ajankohtaisia suunnitteluohjeita (moni Väyläviraston ohjeista sisältää myös paljon kunnille hyödyllistä tietoa/tyyppikuvia ym.):

- Nopeusrajoitusohje (päivitys käynnistymässä 2022)
- Jalankulun suunnitteluohje (Väylävirasto, käynnissä)
- Liikennemerkkien käyttö kaduilla (Kuntaliitto, 2022)
- Liikennemerkkien käyttö maanteilla (Väylävirasto 2021)
- Pyöräliikenteen suunnitteluohje (Väylävirasto 2020)
- Pyöräliikenteen viitoituksen suunnittelu (Väylävirasto 2020)
- Hidasteiden suunnitteluohje (Väylävirasto, 2017)
- Maantie- ja rautatiealueiden valaistuksen suunnittelu (Väylävirasto 2015)

Miten toimia, kun kuntalaisilta tulee maanteitä koskevia aloitteita tai palautteita? Paras ratkaisu on ohjata asiakas seuraaviin palveluihin:

- Liikenteen asiakaspalvelu: puh. 029 502 0600 tai palautevayla.fi (palaute tien hoidosta, kehitysehdotukset, lupa-asiat)
- Tienkäyttäjän linja: puh. 0200 2100 (24/7) (liikennettä vaarantavat akuutit ongelmat)

LIEDON TOIMENPIDE-ESITYKSET 2/2

Merkittävimpiä kunnan ja ELY-keskuksen edistettäviä toimenpiteitä ovat:

- **Koko kunta:** Sovitut nopeusrajoitus-, liikennemerkki- ja tiemerkintämuutokset [kiir.luokka 1, ELY ja kunta]
- **Koko kunta:** Erillistarkastelun laatiminen tonttikatuverkon 30 km/h kohteiden kartoittamiseksi ja toteuttamiseksi [kiir.luokka 2, kunta]
- **Mt 222 (Vanha Tampereentie) / mt 2224 (Tammentaantie) / mt 12283 (Vintalantie) liittymä:** Liittymän parantaminen, mm. pisarasaareke (suunnitelma olemassa, alustava toteutus 2022) [kiir.luokka 1, ELY]
- **Länsi-Avantintie:** ERIKU-reitin siirtäminen Loukainaistentieltä Länsi-Avantintielle [kiir.luokka 1, ELY ja kunta]
- **Ajurintie / Kärpjoentie / Simpukkatie liittymä:** Liittymäalueen korottaminen 2022 vesihuollon saneerauksen yhteydessä [kiir.luokka 1, kunta]
- **Karjatie, Jokilaakson koulun kohdan suojatie:** Keskustien nykyisen suojatie korottaminen (toteutetaan 2022 Keskustien saneerauksen yhteydessä) [kiir.luokka 1, kunta]
- **Kaunistontie:** Jalankulku- ja pyöräilyväylän rakentaminen (asemapiirros 8/2018, suunnitelma vaatii vielä pientä viilausta, toteutusta toiveena 2022) [kiir.luokka 1, kunta]
- **Mt 12275 (Loukainaistentie), pysäkit:** ELY-keskus selvittää pysäkkien käyttäjämäärät ja selvityksen pohjalta harkitsee odotustilojen rakentamista [kiir.luokka 2, ELY]
- **Savijoen ylittävä jkp-silta:** Kaiteiden uudelleensuunnittelu ja toteuttaminen (suunnitelma laadittu 9/2019, mutta museovirasto ei hyväksynyt kaiteita, uusi katselmus kohteessa 11/2021) [kiir.luokka 2, ELY]
- **Vt 10, Kievarintien alikulku:** Tarkistetaan onko alikulun valaistus kunnossa [kiir.luokka 2, ELY]
- **Vt 10 / Metsolantie / Keskiortentie liittymä:** ELY-keskus selvittää yhdessä kunnan kanssa Metsolantien liittymähaaran katkaisemista [kiir.luokka 2, ELY ja kunta]
- **Vt 10 / Kirkkotie liittymä:** Liikennevalojen rakentaminen [kiir.luokka 2, ELY ja kunta]
- **Vt 10, Huoltomientien asemakaava-alueen kohta (Huoltomiehentie, Tyllintit, Nuolemontie, Raukkalantie):** Huoltomiehentien ja Tyllintien liittymähaaran porrastaminen (esisuunnitelmakartta 9/2021)) [kiir.luokka 2, ELY ja kunta]
- **Hyvättyläntie / Hanhenkaari / Hanhiojantie liittymä:** Liittymän kokonaisvaltaisen parantamissuunnitelman laatiminen, suunnittelualueen tulee kattaa myös läheisten kauppojen liittymät [kiir.luokka 2, kunta]
- **Urheilutie:** Hidasteen (1-2 kpl) suunnittelu Urheilutielle muiden toimintojen laajentumisen yhteydessä [kiir.luokka 2, ELY ja kunta]

ARVIOINNIN REUNAEHDOT

- Liikennekäyttäytymiseen ja arkiliikunnan edistämiseen vaikuttava työ on kokonaisvaltaista ja pitkänjänteistä, eikä siten yksiselitteisesti mitattavissa onnettomuusvähenemän (tai terveyshyötyjen) kautta. Pitkänjänteisen liikennekasvatus- ja liikkumisenohjaustyön tulokset näkyvät usein vasta vuosien viiveellä, eikä yksittäisen toimenpiteen osuutta kokonaisvaikutuksesta ole mahdollista eritellä jälkikäteen. Kokoamalla järjestelmällisesti liikennekäyttäytymisen seurantatieto voidaan havaita ilmiöitä, jotka ennustavat tai selittävät liikenneonnettomuuksien kokonaismäärissä tapahtuvia muutoksia.
- Keinot liikenneturvallisuussuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ovat olemassa ja niitä on esitetty tässä suunnitelmassa lukuisia. Aukottoman vaikutusten arvioinnin tekeminen on kuitenkin lähes mahdoton tehtävä, koska kaikkien suunnitelmassa esitettyjen toimenpidetyyppien vaikuttavuudesta (liikennekasvatustyö, tiedotus, uudet toimintatavat, yhteistyön lisääminen, katuverkon toimenpiteet) ei ole olemassa yksityiskohtaista vaikutustietoa tai yleisesti hyväksyttyä vaikutusten arviointimenetelmää.
- Tavoitteisiin pääseminen edellyttää suuria panostuksia kaikilla kunnan liikenneturvallisuustyön osa-alueilla, ja erityisesti liikennekäyttäytymiseen kohdistuvien toimenpiteiden osalta (liikennekasvatus ja viestintä), jota tukee organisoitunut ja systemaattinen liikenneturvallisuustyö. Liikenneympäristöön kohdennetut toimet ovat tärkeitä, mutta niillä voidaan saavuttaa vain pieni osa asetetuista tavoitteista. Koetun turvallisuuden osalta turvallisen liikenneympäristön vaikutus on sitäkin merkittävämpi.
- Tietoisien riskikäyttäytymisen (ylinopeudet, rattijuopumukset, turvalaitteiden käytön laiminlyönnit jne.) karsimisessa vaikutuspotentiaali on kaikista suurin, mutta maksimaalisten hyötyjen saavuttamiseksi tarvitaan ajoneuvoihin laajamittaisemmin erilaista turvatekniikkaa (alkolukot, ajonopeusrajoittimet, ajonesto ilman turvavyötä, vireysvahdit jne.), lisää resursseja liikenteen valvontaan ja uudenlaista otetta elinikäiseen liikennekasvatukseen ja viestintään (tämä teema vahvasti esillä myös tässä suunnitelmassa).

MAANTEIDEN TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSET

- Maanteiden toimenpiteisiin kohdentuvan Tarva-laskennan perusteella Liedon suunnitelmassa esitetyillä liikenneympäristön parannustoimenpiteillä saavutetaan laskennallisesti:
 - yhteensä 0,225 vuosittaisen henkilövahinko-onnettomuuden (2,3 hvjonn/10 vuotta),
 - 0,017 vuosittaisen liikennekuoleman ja
 - 0,036 vuosittaisen vakavan loukkaantumisen vähenemä.
- Vaikutuslaskennassa on ollut mukana kaikki maanteille kohdentuvat liikenneympäristön parannustoimenpide-ehdotukset. Katuverkolle kohdentuvien toimenpiteiden vaikutuksia onnettomuusmääriin ei voida laskea, vaan niitä pitäisi arvioida esim. ennen-jälkeen-tutkimusten avulla.
- Liikenneympäristöön kohdennetuilla toimilla voidaan saavuttaa vain pieni osa asetetusta tavoitteesta, joka koskee liikenneonnettomuuksien määrän vähentämistä.
- Koetun turvallisuuden osalta liikenneympäristön parannusten vaikutus on merkittävä, mutta todellista vaikuttavuutta ei voida arvioida ilman määrääjain toistettavia kyselyitä turvattomuutta aiheuttavista asioista/paikoista tai kohdekohtaisia ennen-jälkeen-tutkimuksia.

LIKENNETURVALLISUUSTYÖN TASON NOSTAMINEN

- ELY-keskuksen viimeisimmän Viiden tähden liikenneturvallinen kunta -arvioinnin (2021) mukaan Liedon kunta sai kaksi tähteä viidestä. Pistemäärään vaikuttivat erityisesti liikenneturvallisuustilanne (0 pistettä) sekä toimintamalleihin liittyvät kehittämistarpeet.
- Palautekyselyn tuloksia on käyty läpi tämän hankkeen aikana ja tähtiluokituksen nosto asetetun tavoitteen mukaiselle tasolle on realistista. Liedon kunta voi varmistaa tavoitellun 4-5 tähden tason mm. seuraavilla toimilla:
 - Valmistuva liikenneturvallisuussuunnitelma käsitellään kunnan päätöksentekokoelimissä.
 - Lisätään omaan henkilöstöön kohdistuvaa liikenneturvallisuusviestintää ja ammatillista koulutusta liikenneturvallisuusasioissa.
 - Varmistetaan, että liikenneturvallisuusasiat huomioidaan kaikissa kunnan hankkimissa kuljetuspalveluissa.
 - Lisätään kuntalaisten suuntaan tapahtuvaa liikenneturvallisuusviestintää (kunnan viestinnän ja eri hallintokuntien työn kautta).
 - Raportoidaan päättäjille vuosittain kunnan liikenneturvallisuustyöstä.

Edellä mainitut toimintatapoihin liittyvät kehitystarpeet on huomioitu laaditussa suunnitelmassa. Suunnitelmassa esitetyt liikenneympäristön parannustoimenpiteet tukevat myös turvallisuustilanteen myönteistä kehitystä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN HAASTEITA (GLOBAALEJA)

Tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavat suunnitelmaan sisältyvien toimenpiteiden ohella lukuisat muut ns. toimintaympäristötekijät, joiden vaikutuksista alueelliselle ja paikalliselle tasolle ei suuresti tiedetä tai vaikutukset ovat nähtävillä vasta viiveellä. Globaalien muutostekijöiden osalta on suurelta osin kysymys siitä, miten liikkumistarpeet ja -tavat muuttuvat ja mikä vaikutus tällä on onnettomuuksien määrään ja riskiin.

- Ilmastonmuutos ja päästötavoitteet
- Digitalisaatio (digitaalisen teknologian käyttö palveluissa ja ihmisten vuorovaikutuksessa)
- Jakamistalous (omistamisen sijaan tavaroita jaetaan, lainataan tai vuokrataan)
- Alustatalouden laajentuminen
- Vastuullinen kuluttajuus
- Terveys- ja hyvinvointitrendi
- Ympäristötietouden kasvu (sukupolvisidonnaista)
- Etätyöskentelyn yleistyminen
- Palveluiden digitalisoituminen (verkkokauppa, terveyspalvelut ym.)
- Monipaikkainen asuminen
- Väestön alueellinen keskittyminen ja kaupungistuminen
- Matkailun kasvu
- Ajoneuvoteknologian kehitys ja automatisaatio
- Liikennepolttoaineiden kehitys, liikenteen sähköistyminen
- Älykäs infrastruktuuri ja ajoneuvot (vuorovaikutus)
- Palveluistuva liikennejärjestelmä
- Uudenlaiset liikenteen ja liikkumisen palvelut
- Citylogistiikan kehittyminen
- Mikroliikkumisen (micro mobility) vallankumous

TOIMINTAYMPÄRISTÖN HAASTEITA (VALTAKUNNALLISIA)

Liikkumisen murroksen lisäksi valtakunnallisella ja alueellisella tasolla vaikuttavat liikennejärjestelmän (erityisesti tienpidon) rahoitukselliset reunaehdot, viimeaikaisten lakiuudistusten (mm. Tieliikennelaki ja Ajokorttilaki) vaikutukset sekä uusien suunnitteluohjeiden jalkautuminen.

- Kansalliset ilmastotavoitteet (mm. päästötavoitteet)
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- Autokannan korkea keski-ikä
- Valtion toimet liittyen autokannan uudistamisen nopeuttamiseen ja sähköautojen hankintaan
- Väestön ikääntyminen ja moninaistuminen
- Aluerakenteen keskittymiskehitys
- Kaupunkiseutujen välisten yhteyksien korostuminen
- Raideliikenteen roolin vahvistuminen
- Energiajärjestelmän muutospaineiden lisääntyminen
- Fossiilisten polttoaineiden hinnan merkittävä nousu hidastaa tieliikenteen kasvua
- Pienlogistiikan kasvu
- Huumeiden käytön kasvu
- Tienpidon rahoitustaso ja korjausvelan lyhentäminen
- Uusien/tulevien suunnitteluohjeiden jalkauttaminen ja niiden vaikutukset (pyöräliikenteen suunnittelu, jalankulun suunnittelu, nopeusrajoitusohje jne.)
- Liikennettä koskeva lainsäädäntö:
 - Uuden tieliikennelain (2020) vaikutukset
 - Uuden ajoneuvolain (2021) vaikutukset
 - Ajokorttilain (2018) vaikutukset + hallituksen esitys ajokorttilain muuttamisesta + muut selvitykset
 - Taksilainsäädännön muutokset (2021); mm. kuljettajakoulutukseen liittyviä uudistuksia
 - Valtioneuvoston periaatepäätös liikenteen automaatiosta
 - Vaarallisten aineiden kuljetusta koskeva lainsäädäntö uudistetaan (tulossa)
 - Alkolukon käytön edistäminen vammaisten ja vanhusten kuljetuspalveluissa (tulossa)
 - Lakiesitys maanteiden liikenneturvallisuuden arvioinnista

